

Parallelsessie Samen Wonen

Spreker 1 Carin Westerbos Woonpartners Midden-Holland

Carin Westerbos (Regisseur Wonen met zorg) opent de sessie en vertelt wat de kerntaak van woningcorporaties is: het zorgen voor goede en betaalbare woningen voor mensen die daar zelf niet in kunnen voorzien. Het accent betaalbaarheid is steeds meer verschoven naar Goed Wonen. Een plekje voor iedereen.

Ze legt uit dat mensen die kwetsbaar zijn ook recht hebben op een woning en noemt verschillende vormen van kwetsbaarheid (voorbeelden zijn gevlucht uit buitenland, de taal niet machtig, financiële problemen en andere beperkingen). Een plekje in de wijk kan lastig zijn door gebeurtenissen in het leven. Soms is daar ondersteuning bij nodig.

Carin legt uit dat er nu het overheidsprogramma "Een thuis voor iedereen" is. Daarin staat de gezamenlijke opgave als het gaat om huisvesten en begeleiden van verschillende mensen in een kwetsbare positie. Er wordt in dit programma ook gekeken welke partijen er samen kunnen en moeten werken. Er ligt een grote opgave. Naast de professionals ligt deze opgave er ook bij de bewoners in de wijk. Voor het huisvesten van verschillende kwetsbare mensen is een goede samenwerking nodig tussen bewoners, de omgeving en professionele partijen.

Een aantal van deze professionals zijn vandaag aanwezig om vanuit hun perspectief te vertellen wat er nodig is voor goed samen wonen. Carin stelt Marcel Rog voor als manager bedrijfsvoering en als moderator vandaag. Marcel vertelt in het kort dat Woonpartners een gezonde organisatie is. Hij legt uit dat de gezamenlijke vragen die vandaag ontstaan belangrijk zijn voor Woonpartners. Marcel draagt het woord over aan de spreker van de gemeente.

Spreker 2 Germien la Grand - Senior beleidsmedewerker gemeente Gouda

Germien vertelt over inclusief en passend wonen. Wonen en zorg in de breedste zin van het woord. Ze vertelt dat de gemeente voor een grote opdracht staat op het gebied van samen wonen en laat via de presentatie een aantal kernwoorden zien: leefbaarheid, samenwerken, veiligheid, buurtaanpak, inclusief, ouderen, jongeren, iedereen.

Germien vertelt dat er een aantal landelijke opgaven zijn:

- 1- Wonen met zorg en ondersteuning voor ouderen -opgesteld met als doel- iedereen kan meedoen en specifiek ook ouderen. De groep ouderen is steeds ouder en de aandacht en zorg verplaatst zich dus ook naar een andere leeftijdsgrens. Waar enige tijd terug bij de term ouderen aan 55+ gedacht werd, verplaatst dit zich nu naar een groep met een veel oudere leeftijd. Zo wordt de groep ouderen van 75+ steeds groter en is hier steeds meer zorg nodig. De nieuwe norm tegenwoordig is *zelf, thuis* en *digitaal* en dat vraagt zeker bij deze groep veel aandacht. De actielijn is samen vitaal ouder worden. Sterke basis zorg. Passende BLZ zorg (wet langdurige zorg), wonen en zorg voor ouderen en arbeidsmarkt motivatie bij ouderen.
- 2- Versnelling woningbouw: versnellingsacties waardoor bouwen sneller kan (zoals verplaatsbare woningen), flexbouw, optoppen gebouwen, transformatie van gebouwen (bijv andere functie). Germien geeft een praktijkvoorbeeld waarbij een oude school een nieuwe bestemming krijgt: jongerenwoningen.
- 3- Thuis voor iedereen – voldoende betaalbare woningen voor aandachtsgroepen (zoals arbeidsmigranten, maatschappelijke opvang). Er moet voorzien worden in voldoende betaalbare woningen.
- 4- Actieplan Dakloosheid – geen dakloosheid in 2030 – Om dit te realiseren moet er anders gekeken worden naar de huisvesting. Om tegenwoordig aan een huis te komen, moet je aan allerlei zaken voldoen. Bij dit plan wordt er andersom gedacht. Eerst een woning en dan andere zaken.

Waar zet de gemeente lokaal (Gouda) op in?

- Samenwerking: prestatieafspraken met de corporaties en dit verbreden naar andere partners (aanbieders, zorgkantoren enz), samenwerkingsverbanden.
- Visie op samen leven: Hierin wordt gebouwd om Gouda een stad te laten zijn om iedereen mee te laten doen – fijne buurt, huis enz.
- Inclusie agenda 2021: Samenleving waar iedereen optimaal kan meedoen en er mag zijn. Iedereen is uniek.

Hoe wordt dit gedaan?

Via Buurtaanpak (hiervoor is een kwartiermaker aangesteld) – met inwoners en professionals. Er wordt gekeken naar: Wat is er in de buurt nodig om een leefbaar veilige wijk te zijn? Er zijn verschillen in wijken: sterke wijken en kwetsbare wijken. In sommige wijken komen bepaalde factoren (armoede, gezondheid, werkloosheid enz). veel voor waardoor een wijk kwetsbaar is. Gemeente Gouda heeft veel opgaves met betrekking tot Wonen maar het is nooit wonen alleen. Het stopt namelijk niet bij woningen. Er moet op wijk- en buurtniveau gekeken worden. Er is aandacht voor samenhang. Wat is er per buurt nodig (niet alleen het huis maar de hele omgeving)? Dit is een lang traject.

Welke initiatieven zijn er?

- Westergouwe inclusieve wijk: er wordt vanuit het sociaal domein gedacht (bijv geheel rolstoelvriendelijk). Er zijn diverse woonvormen om de wijk inclusief te maken en te houden. Als voorbeeld wordt de Boerderijkavel (Voorzorg) genoemd waar naast sociale huur ook een deel beschut wonen is (niet geheel zelfstandig).
- Er is ook een idee voor een oudenhuus (betaalbare huur) waar jong (aantal) en oud door elkaar kunnen wonen. Hulp geven en krijgen binnen 1 gebouw staat centraal.
- Het project Bernardhof (voormalig verzorgingstehuis) wordt uitgelegd. Dit is een complex met zorgvragers (30) en zorgdragers (30). Het concept heeft als resultaat dat zorgvragers omklappen naar zorgdragers.
- Oostvogel een concept in ontwikkeling – zelfstandig wonen in plaat van beschut wonen maar met wel 24 uur per dag hulp op afroep.
- Gewoon thuis- zelfstandig wonen (wel gepland of ongeplande zorg beschikbaar)
- Wonen eerst: eerst een huis en vanaf daar verder.
- Flexwonen: aantal woningen waar gewoond wordt onder begeleiding, maar ook voor de spoedzoeker en ook voor de reguliere huurder.

Germien stelt dat het grootste dilemma tijd en geld is maar dat de kansen echt liggen in samenwerken en afspraken maken. Organisaties moeten het grote geheel zien zodat wederzijdse belangen geraakt worden. De gezamenlijk opgave wordt benadrukt.

Ze vraagt de aanwezigen om voor de discussie na te denken om een vervolg te geven aan de volgende stelling: *Ik ben een goede buur omdat...*

Spreker 3 Aziz Kawak teamleider vluchtelingenwerk gemeente Gouda

Aziz legt uit wat vluchtelingenwerk Gouda doet en dat hij de verhalen van vluchtelingen ook vanuit zijn eigen perspectief kan plaatsen. Aziz is 7 jaar geleden zelf gevlucht vanuit Damascus Sirië. Het hele integratietraject heeft hij doorlopen en vandaar zijn werk nu bij vluchtelingenwerk Gouda. Aziz is ook journalist en documentairemaker.

Hij legt uit dat het voor een vluchteling vestigen in een nieuwe gemeente lastig is. Dit komt door ingewikkelde en lange procedures. Vluchtelingen hebben hier allemaal mee te maken. Vaak zijn de mannen alleen en wachten ze op vrouw en kinderen voor gezinshereniging. De huisvesting gaat dan ook vaak in die volgorde. Vaak is de opdracht dat de man zich huisvest en dat later de andere gezinsleden komen. Deze opdracht is in beginsel al lastig omdat de man er vanuit het gezin in eerste instantie alleen voor staat en ook veel andere zaken aan het hoofd heeft.

Vluchtelingenwerk probeert hierin te ondersteunen door maatschappelijke begeleiding. Deze begeleiding is voor een periode van een jaar. Sommige gemeentes doen dit voor 2 of 3 jaar.

Gemeente Gouda is verantwoordelijk om passende huizen te geven aan statushouders (samen met Woonpartners Midden-Holland en Mozaïek Wonen). Bij vluchtelingenwerk zijn er huisvestingsmedewerkers. Die gaan met de statushouders naar de bezichtiging en helpen met praktische zaken zoals het huurcontract, de bijstandsuitkering, het inrichten van het huis, enz. Hieropvolgend krijgen de statushouders 2 weken de tijd voor de verhuizing. Daarna begint de maatschappelijke begeleiding van 1 jaar.

Elke statushouder krijgt een maatschappelijke begeleider. Die begeleiding bestaat uit 2 delen:

- 3 maanden – coach en vestiging – nutsvoorzieningen, arts, scholen, inrichten en thuis voelen (veel praktische hulp) enz.
- 9 maanden – coachen en integratie: Werken aan zelfredzaamheid. Dit is lastig door regels enz. Helpen een draai te vinden in de samenleving en gemeente. Samen kijken naar programma's van onder andere de gemeente en het leger des heils. Hoe kun je je thuis voelen? Er worden via thema's zaken uitgelegd zoals sport en het OV. Er worden huisbezoeken afgelegd en er wordt onder begeleiding kennisgemaakt met burens. Begeleiding is vaak wekelijks of 1x per 2 weken (intensief).

Omdat sommige zaken stroef lopen (school enz), komen vluchtelingen vaak in problemen. Contact tussen statushouders en burens en de buurt is vaak een lastig onderwerp. Aziz vraagt aan de aanwezigen om na te denken wat er mogelijk is om dit contact een boost te geven. Wat kan hier helpen? Integratie in de wijk is echt heel belangrijk. Hier is vaak maatwerk nodig. Er wordt samengevat tot 2 belangrijke vragen voor de discussie:

Hoe kan het contact tussen vluchtelingen en burens/de wijk gestimuleerd worden?

Hoe kunnen we zorgen dat vluchtelingen meer zelfredzaam worden in de gemeente en eigen wijk?

Spreker 4 Johanna van den Andel en Jesse Hofman van het Leger des Heils

Johanna vertelt dat het Leger des Heils zichtbare opvanglocaties heeft maar dat het werk van het Leger des Heils daar niet bij ophoudt.

Zichtbare opvanglocaties zijn (herkenbaar aan het schild op de muur):

- Kompas: maatschappelijke opvang. Dit is een dak- en thuislozen opvang waar tussen de 40 en 50 personen verblijven.
- Livingstonelaan: een locatie voor beschermd wonen waar bewoners veelal te maken hebben met een combinatie verslaving, psychiatrie en/of verstandelijke beperking
- Jongerenopvang Tristanstraat: 11 woningen waar jongeren opgevangen worden.

Onzichtbaar werk van het Leger des Heils:

- Tussen 200 en 250 mensen in Gouda en omstreken die ambulante begeleiding krijgen (niet zichtbaar). Allemaal begeleiding vanuit Kompas (nazorg) of initiatieven zoals Wonen eerst.

Johanna verteld over de landelijke beweging: Vrijwel iedereen moet direct een huis. Er mag niemand meer op straat. Dit heeft als gevolg dat zich steeds meer kwetsbare mensen zich in de wijk vestigen. Dit brengt ook uitdagingen mee (denk aan overlastproblematiek).

In Gouda wordt ook gestart met het principe Housing First. Dit gaat ook direct om een complexe doelgroep waarbij de persoon die een woning krijgt en al veel 'bagage' heeft. Daar komt veel bij kijken.

Ze legt uit dat er in dit soort methodes zeker risico's zijn zoals overlast maar benadrukt ook dat er vaak veel vooroordelen zijn. Johanna vertelt als voorbeeld dat ook in dit hotel (Best Western) daklozen zijn opgevangen en dat deze ook een verblijf hebben gehad tussen andere gasten. Bij het ontbijt zaten er dus 'reguliere hotelgangers' en 'daklozen' door elkaar heen. Omdat hotelgasten dit niet wisten, merkte ze dit ook niet.

Jesse neemt het woord over en vertelt over een nieuw concept in Rotterdam: Buurtsteunpunten. Dit is een centraal punt in de wijk en hier komen veel mensen samen. Er wordt hier heel erg gekeken naar wat mensen ook te bieden/brengen hebben. Vragers zijn vaak ook dragers. In de basis gaan de buurtsteunpunten de relatie aan. Elkaar leren kennen. Er wordt naast het bieden van hulp ook gekeken naar waar iemand goed in is?

Jesse vertelt iets over 3 plekken in Rotterdam. Het zijn plekken in de wijk waar heel de wijk samen komt. Om verschillende mensen bij elkaar te krijgen zijn er zaken zoals: dagbestedingsplekken, inloopspreekuur (bijvoorbeeld brieven waar hulp nodig is) en taallessen. Er wordt op de locaties gekeken wat er nodig is en hoe de vragen aan elkaar gelinkt kunnen worden. De bedoeling is dat buurtbewoners elkaar helpen. Van vragers naar dragers. Er wordt gewerkt aan gelijkwaardigheid. Er worden relaties opgebouwd. Waardoor vragers dragers kunnen worden. Er worden koppelingen gemaakt. Mensen met vragen kunnen vaak ook iets anders terugdoen. Jesse wijst naar de flyers op tafel die meer info geven over de buurtsteunpunten. Belangrijke punten:

- Je bent welkom
- Activiteiten en inloop
- Hulp en advies

Vanuit de relaties die opgebouwd worden, kan er veel gesignaleerd worden. Van daaruit kan er gestuurd worden op hulp en advies (bijvoorbeeld beginnende schulden koppelen aan budgetcoach).

Wat mooi is om te zien, is dat vragers met een vraag 2 jaar later zelf aan tafel zitten om andere bewoners te helpen. Jesse geeft een voorbeeld en vertelt dat ze hebben geholpen bij een veiligheidsdag van de politie. Een oude bekende van de politie was nu iemand die voor het buurtsteunpunt de koffie en thee inschonk. Voor een succesvol buurtpunt is vooral aandacht en tijd nodig.

Jesse stelt als vraag om mee te nemen naar de discussie:

Wat kan jouw organisatie bijdragen aan een fijner leefklimaat?

Carin vat nogmaals samen hoe we allemaal druk bezig zijn om het wonen en de leefbaarheid in de wijk te bevorderen. Carin benadrukt de aandacht die er ook zeker voor de kwetsbare bewoner moet zijn. Ze vindt het mooi dat er veel gebeurt ook al heeft de omgeving dat niet altijd in de gaten. Er wordt ruimte gegeven tot discussie.

Discussie sessie 1

Centrale vragen/opmerkingen vanuit de sprekers:

- *Ik ben een goede buur omdat...*
- *Hoe kan het contact tussen vluchtelingen en burenen/de wijk gestimuleerd worden?*
- *Hoe kunnen we zorgen dat vluchtelingen meer zelfredzaam worden in de gemeente en eigen wijk?*
- *Wat kan jouw organisatie bijdragen aan een fijner leefklimaat?*
- *Wat zou voor het komend jaar de opdracht zijn die u Woonpartners Midden-Holland wil meegeven?*

Marcel deelt met het publiek dat hij vorige week een discussie had met Carin en zichzelf ook erop betrapte dat hij zich ook niet altijd interesseert voor de personen die tegenover hem wonen. Hij draait hierbij de vraag van de gemeente om: Ik ben een slechte buur omdat ik teveel met mezelf en mijn werk bezig bent.

Een aanwezige in de zaal geeft aan dat in alle presentaties naar voren komt dat het omzien naar elkaar in Nederland vaak vergeten wordt. Er wordt vaak te ver gekeken. Als iedereen naast zich zal kijken naar de directe burens dan zijn we al heel ver.

Iemand legt uit dat het individualisme toeneemt. In de kleine dorpen is er nog meer aandacht voor elkaar. Dit zou je eigenlijk ook in de stad willen. Er wordt ook aangegeven dat er tijdens corona wel weer meer naar elkaar werd opgekeken maar dat dit nu alweer snel verdwenen is. Het omzien naar elkaar verandert heel snel.

Een aanwezige geeft aan dat er vaak geen durf is om hulp te vragen. Uitdagingen delen is lastig. Locaties waar je op een veilige manier kan binnenstappen zijn heel belangrijk. Maak gebruik van elkaars kwaliteiten. Vragers zijn ook dragers. In de grote stad is het vaak lastiger. Aangegeven wordt dat het ook goed is om te beseffen dat er veel gedaan wordt en we onderweg zijn.

Een aanwezige geeft als voorbeeld dat het met de opvang van Oekraïners vaak heel goed gaat.

Aziz legt uit dat hij heel goed is opgevangen door zijn buurt. Dit gebeurt niet altijd. Hij hoopt dat hij vanuit zijn positie het verschil kan maken en in samenwerking met instanties ervoor kan zorgen hoe er contact is met buurt. Hij legt uit dat een buurvrouw bij hem ontdekte dat hij talent heeft voor fotografie. Vanaf daar is hij een tentoonstelling gaan opzetten en zo verder. Dankzij onder andere zijn buurvrouw heeft hij bepaalde stappen kunnen zetten. De goede buur was echt heel belangrijk voor hem. Aziz geeft aan dat de goede buur echt een verschil kan maken. Hij benadrukt de wederkerigheid. Burens kunnen vaak veel meer voor elkaar betekenen dan gedacht. Helaas zijn er vaak toch drempels terwijl kleine dingen zoals voor elkaar koken al veel kunnen betekenen.

Een aanwezige geeft aan dat er zoveel dingen kunnen spelen. Ook bijvoorbeeld eenzaamheid. Het naar elkaar omkijken is helaas niet meer vanzelfsprekend. Dit is echt een complex probleem.

Een aanwezige geeft aan dat zichtbaarheid en voorbeeld- en succesverhalen belangrijk zijn.

Aziz vertelt nog uit ervaring dat er bijvoorbeeld bij vluchtelingen uit Oekraïne er veel aanmeldingen waren van vrijwilligers maar bij statushouders niet.

Een aanwezige geeft aan dat Woonpartners MH een signalerende functie heeft met veel connecties. Woonpartners MH moet aandacht hebben om naast de woningen ook de buurt sociaal te verduurzamen. Woonpartners MH kan zorgen voor verbinding.

Marcel en Carin vragen aan de aanwezigen of het gewenst is dat Woonpartners MH meer de coördinatie op zich neemt en partijen meer bij elkaar brengt + zelf meer zichtbaar moeten zijn in de wijk? Dit vinden de aanwezigen belangrijk en goede punten. Er wordt aangegeven dat Woonpartners MH meer moet promoten waar mensen moeten zijn. Vooral bij nieuwe huurders kan er gelijk veel informatie gedeeld worden (wijklocaties, sociale voorzieningen, partners enz.)

Een aanwezige geeft ook aan dat een bewonersbrief waarin de kennismaking met burens wordt aangehaald erg goed kan zijn. Ook mag Woonpartners MH aangeven wat er van burens verwacht mag worden. Door kleine dingen kan er al veel verschil gemaakt worden.

Wat Woonpartners MH al doet en wat belangrijk blijft, is dat Woonpartners MH punten/ruimtes ter beschikking stelt om partijen bij elkaar te brengen om samen die sociale problematiek aan te gaan.

Samengevat wordt aangegeven dat er aandacht moet zijn voor bewustwording (bij iedereen), er veel winst te halen valt in de informatievoorziening en er aandacht moet blijven voor goede locaties en het investeren in de wijk en bewoner om een band te creëren

Marcel rond de sessie af en bedankt iedereen voor het enthousiasme!

Discussie sessie 2

Centrale vragen/opmerkingen vanuit de sprekers:

- *Ik ben een goede buur omdat...*
- *Hoe kan het contact tussen vluchtelingen en burenen/de wijk gestimuleerd worden?*
- *Hoe kunnen we zorgen dat vluchtelingen meer zelfredzaam worden in de gemeente en eigen wijk?*
- *Wat kan jou organisatie bijdragen aan een fijner leefklimaat?*
- *Wat zou voor het komend jaar de opdracht zijn die u Woonpartners Midden-Holland wil meegeven?*

Carin vraagt in de groep: Wat maakt dat je een goede buur bent? Als voorbeeld werd gegeven dat in de vorige groep werd aangegeven dat er in het dorp veel meer naar elkaar wordt omgekeken. Voorbeeld wordt gegeven dat er in coronatijd nog boodschappen voor elkaar werd gedaan.

Een aanwezige geeft aan: de maatschappij verhardt. Ze vertelt een voorbeeld uit eigen ervaring waarbij er niet wordt omgekeken naar iemand die hulp nodig heeft waardoor zij zelf de mantelzorg voor diegene maar op heeft gepakt.

Carin legt uit dat we er steeds meer naar neigen om naar het grote geheel te kijken en naar zaken die ver weg zijn. Als goede buur moeten we meer dichtbij kijken. Aangegeven wordt dat de kleine dingen het verschil vaak maken. Het gesprek aangaan, naar elkaar omkijken. Zien en gezien worden. Vanuit de zaal wordt aangegeven dat zorgen voor iemand stiekem best ook wel fijn is.

Een aanwezige geeft een voorbeeld dat er in de nieuwbouwstraat waar hij woonachtig is na de oplevering een smoelenboek werd gemaakt en er al 21 jaar een straatbarbecue wordt georganiseerd. Dat zorgt voor sociale cohesie. Mensen kijken vanaf het begin spontaan naar elkaar om. Bij nieuwbouwprojecten liggen er kansen om te organiseren dat er samenhang ontstaat.

Een aanwezige geeft aan dat er fondsen zijn om zaken te organiseren als mensen hier zelf geen budget voor hebben. De hoop is er dat zaken ook uit de buurt zelf komen maar de realiteit laat zien dat hier echt trekkers voor nodig zijn. Niet iedereen verbindt.

De vraag wordt gesteld waarom in sommige buurten het zo ingewikkeld is om die betrokkenheid van de grond te krijgen?

Een aanwezige geeft aan: de diversiteit in wijken ontbreekt en in sommige wijken hebben mensen moeite om hun hoofd boven water te houden. Hierdoor is er weinig ruimte en energie over om daarbuiten zaken te doen.

Het is duidelijk dat mensen echt meegenomen moeten worden (buurtmakers enz). Zaken moeten echt op gang geholpen worden en dat vraagt om investering. Vooral in zwakkere wijken zijn sleutelfiguren nodig.

Een aanwezige benadrukt ook het voordeel van momentum. Pak de juiste momenten. Als voorbeeld wordt gegeven dat je als corporatie mee kan gaan bij vastgoedprojecten om laagdrempelig achter de voordeur te komen. Zo leer je je huurders kennen. Dit is gebeurd bij het project aan de FW Reitzstraat en moet in het vervolg zeker opnieuw zo gedaan worden.

Er wordt ingezoomd op wat de belangrijkste punten zijn waarbij Woonpartners MH voor een positieve verandering kan zorgen. Er wordt geopperd dat er aandacht moet zijn voor:

- In de contractvorming meer meenemen dan wonen alleen (contractueel al draagvlak creëren). Actief "wij zoeken dit woon/leefklimaat".

- Woonpartners moet inzetten op huisvesten met (vooraf) vastgelegde afspraken dat mensen die in een bepaald gebouw of omgeving gaan huren, ook iets terug moeten doen voor die omgeving (sociaal contract).
- Onderdeel toewijzing/toelating: Wat voeg je als bewoner toe?
- Als corporatie actiever zijn in het samenbrengen van de verschillende groepen waardoor de vrager/dragers-constructie beter tot stand komt. De juiste mix zoeken tussen vragers en dragers.
- Maak gebruik van momentum

Samengevat wordt aangegeven dat er nog een grote opgave ligt waar veel organisaties mee te maken hebben en waar samenwerking heel belangrijk is. Er wordt ook aangehaald dat we niet moeten vergeten dat er al heel veel goede dingen gebeuren. Afsluitend wordt nog aangehaald dat vooral kleine zaken, kleine gebaren veel verschil kunnen maken.